

Hebben we de doorlooptijd van een rioleringsproject kunnen verkorten?

*Carl Verelst, Voorzitter werkgroep Projectmanagent
Vlario-dag 2 april 2019*

VMM maakte eind vorig jaar een grondige analyse van de doorlooptijd van de gesubsidieerde rioleringsprojecten.

- Op de kwartaalprogramma's 2008 tot Q2/2018 werden budgetten opgenomen voor 1496 projecten.
- Vandaag is slechts 1/3^e (1000 projecten) geraakt tot aan een goedgekeurd voorontwerp. Gemiddeld was er 2,2 jaar nodig tussen de bekendmaking van het kwartaalprogramma en de goedkeuring van het VO.
- De 500 project die nog niet zo ver geraakt zijn, zijn gemiddeld al 4.9 jaar 'actief' en hebben nog steeds geen goedgekeurd VO.

De projecten die al uitgevoerd zijn hadden gemiddeld een totale doorlooptijd van 5,5 jaar. Die vele projecten die nog steeds niet tot uitvoering geraakt zijn, zijn gemiddeld al 7,4 jaar 'actief', vele hangen zelfs nog in de periode voorontwerp. Iedereen is het er mee eens dat deze cijfers, de doorlooptijd van meer dan 7 jaar, niet aanvaardbaar meer zijn. Dat was de aanleiding waarom we vorig jaar hier op deze VLARIO-dag met alle betrokken stakeholders in de rioleringssector een gezamenlijk engagement aangegaan zijn.

We gaan op zoek naar optimalisaties en willen die allemaal ook implementeren. Dat zal niet gebeuren van de ene dag op de andere, en ook niet door slechts één maatregel of door één projectpartner. Het kan alleen als iedereen meer resultaatgericht wordt, niet resultaatgericht voor zijn eigen idee of het idee van zijn of haar dienst, maar resultaatgericht voor het project, om die buis in de grond te krijgen en dus resultaatgericht om een hogere riolerings- en zuiveringsgraad te bekomen.

Archeologie en de omgevingsvergunning hadden als doel te verbeteren en te versnellen, maar de manier waarop ze werden ingevoerd heeft grote vertraging veroorzaakt. Een vertraging die nooit meer kan ingehaald worden. Een besparing in de uitgaven die geen enkele minister of schepen van financiën zou durven aankondigen. Vandaag, een jaar nadat de omgevingsvergunning van kracht werd, is nog steeds het normenboek waarin beschreven staat hoe er moet mee omgegaan worden, niet goedgekeurd.

Wij zijn niet tegen nieuwe, strengere of meer duurzame maatregelen. Het is echter wel belangrijk dat ze een meerwaarde betekenen, ook voor het milieu. De realiteitsgraad, de manier en timing van invoeren, de overgangsmaatregelen zijn misschien wel even belangrijk als de maatregel zelf.

In onze werkgroep werd en wordt stevig werk gemaakt van verbeterinitiatieven. Er zijn al een aantal positieve evoluties en realisaties :

- De nieuwe grondverzetregeling werd in laatste instantie nog door experts vanuit onze werkgroep besproken met OVAM. Enkele beperkte bijsturingen (o.a. het verlengen van de geldigheidstermijn van bodemattesten op basis van de vroegere grenswaarden) hebben er voor gezorgd hebben dat de rioleringswereld niet zal stil vallen t.g.v. deze nieuwe grondverzetregeling. Waarvoor veel dank aan de constructieve houding van OVAM en de betrokken kabinetten.
- Sinds 2018 maakt de Vlaamse overheid een gecoördineerd investeringsprogramma voor alle betrokkenen in het beleidsdomein MOW. Dit GIP coördineert de investeringsbudgetten van AWV (agentschap Wegen en Verkeer), De Vlaamse Waterweg, Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel, De Werkvennootschap, het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust en het Departement MOW. Dit is al een zeer mooie stap vooruit en geeft vooral aan dat het kan. Wij hopen dat er nog zulke coördinaties zullen volgen.
- De Vlaamse Milieumaatschappij heeft vorig jaar het subsidiebesluit rioleringen bijgestuurd. De rioolbeheerders stellen nu reeds vast dat dit positieve effecten heeft op de doorlooptijd van hun projecten.
 - Bij de samenstelling van de kwartaalprogramma's houdt VMM een nog intensiever overleg met stakeholders, vooral steden en gemeenten en hun eventuele rioolbeheerders.
 - Budgettair wordt er voortaan pas een financiële vastlegging gedaan op basis van de aanbestedingscijfers, i.p.v. de voorontwerpramingen zoals vroeger.
 - De wijze van controle en interactie bij de voorontwerpen leidt tot een efficiëntere goedkeuringsprocedure van de (voor)ontwerpen wat nu reeds opvallend is.

Verder hebben we binnen de werkgroep prioritaire acties beslist. Deze zijn onder leiding van Koen Van Hul, Carlo Bollen en Peter Martens in volle uitwerking:

- Een betere afstemming en organisatie van de grondverwervingen.
- Het verbeteren van de kwaliteit van de voorontwerpen.
- Een betere afstemming tussen alle projectpartners bij de opstart van een project. In een engagementsverklaring met alle projectpartners worden bij het begin van een project reeds duidelijke afspraken gemaakt. Een voorbeeld hiervan is uitgewerkt en ligt deze maand nog voor bij AWV te bespreking en goedkeuring. Volgende maand mag u hieromtrent vanuit VLARIO zeker verdere informatie verwachten.

En natuurlijk is het de basishouding van alle projectpartners die zal zorgen dat er geen onnodig tijdverlies meer is. Niemand is gediend met een goed excuus voor de vertraging in een project. Het is de constructieve en collaboratieve houding van alle projectpartners die onze sector terug interessanter en leuker gaat maken. Verander de wereld en begin bij uzelf.

Vele initiatieven krijgen een duurzaamheidstoets, een armoedetoets, of een toegankelijkheidstoets, een fietstoets, een veiligheidstoets,....

Wij pleiten voor een doorlooptijdtoets, de zogenaamde DLTT.

Ik zou dan ook willen besluiten met een oproep aan volgende actoren:

- Politiek: Gemeenten/ Vlaanderen:
 - Op gemeentelijk niveau zitten we in het eerste jaar van de nieuwe legislatuur. Als je aan nieuwe rioleringsprojecten start, maak dan nu reeds duidelijke afspraken en ga duidelijke engagementen aan met alle projectpartners. Beslis nu reeds wat je wilt doen met de bovenbouw van de weg.
 - Een slimme burgemeester investeert op tijd (en niet alleen in de 2 laatste jaren van de legislatuur)
 - Voor de Vlaamse politici: voer maar een nieuwe regelgeving in als je er 2 andere afvoert en voer deze nieuwe regelgeving pas in nadat je ze hebt overlegd met de sector en de doorlooptijdtoets hebt gedaan.
- Administraties:
 - Doe de doorlooptijdtoets bij al uw nieuwe initiatieven! Gegarandeerd komen er volgende jaren opnieuw voorstellen tot wijzigingen in regelgeving of strengere randvoorwaarden aan. Zoals eerder gezegd, de manier van invoeren ervan en het praktische gebruik ervan is even belangrijk als de regelgeving zelf. Vanuit de sector willen heel graag onze praktijkervaringen inbrengen om alzo samen tot het beste resultaat te komen.
 - En werk die verkokering weg. Als iedere dienst uitsluitend naar zijn eigen insteek kijkt en niet naar de vooruitgang van het project bekomen we meer stilstand dan vooruitgang en blijven we afvalwater lozen in onze kwetsbare waterlopen.
- VMM:
 - Het nieuwe subsidiebesluit is reeds een zeer grote stap vooruit. Bij deze zeer veel dank voor de constructieve medewerking in onze werkgroep.
 - We zijn er nog niet, maar het eerste symbolische pluimpje dat we uitdelen mag op de hoed van VMM! Wij hopen op u te kunnen blijven rekenen om de doorlooptijden van onze rioleringsprojecten objectief te kunnen monitoren
- Rioolbeheerders / AQF / VMM / gemeente / elke opdrachtgever of investeerder:
 - Doe de doorlooptijdtoets in elke beslissing die je neemt maar ook in elke beslissing die je achteruit schuift of vergeet te nemen.
 - Realiseer! Voer uit! Je mag je echt heel slecht voelen als een project trager gaat dan dat het zou kunnen gaan. Maar wees vooral fier op uw constructieve samenwerking met de andere stakeholders.
 - Streef naar continuïteit en een degelijke spreiding in de aanbestedingen.
- Studiebureaus
 - De rioleringssector is een zeer belangrijke markt, een volwassen markt. Zet aub uw beste ingenieurs in op onze rioleringsprojecten en zorg er ook voor dat je ook pro-actief bent ten behoeve van de doorlooptijd van de projecten.

- Zet uw schouders onder de projecten. We weten dat vertraging in projecten, het verlengen van de doorlooptijd een rechtstreekse en onvoorziene meerkost is voor uw project, dus je hebt er dubbel belang bij om vertragingen te vermijden. Zet uw witte raven in op de rioleringsprojecten en maak de rioleringssector terug sexy!
- Een nog intensievere medewerking aan onze werkgroep projectmanagement kan jullie ongetwijfeld verder helpen.

MAAR : Hebben we de doorlooptijd van een rioleringsproject nu al kunnen verkorten?

Neen, nog niet. Maar we denken wel dat we het alsmaar verlengen van de doorlooptijd stilaan kunnen stopzetten, en dat we de volgende jaren de doorlooptijd echt wel kunnen verkorten.

Ik gebruik dit forum graag om iedereen in onze sector wakker te houden. Elk jaar dat een woonwijk langer ongezuiverd blijft lozen in onze kwetsbare waterlopen is minstens 365 dagen te veel. Ook daar gaan de vele klimaatmarsen over !

Doe vanaf morgen altijd de doorlooptijdtoets bij het maken van iedere keuze of het nemen van iedere beslissing (en zeker bij het uitstellen van een beslissing).